

Usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 21.06.2001, sp. zn. 4 To 441/2001, ECLI:CZ:KSCB:2001:4.TO.441.2001.1

Číslo: 34/2002

Právní věta:

Zastupuje-li obhájce obviněného v jedné jeho trestní věci, je soud prvního stupně povinen doručit mu podle § 196 odst. 1 tr. ř. opis obžaloby nejen v této věci, ale po spojení s dalšími věcmi podle § 23 odst. 1 tr. ř. též opisy obžalob v těchto dalších trestních věcech, byť v nich obviněný nebyl původně obhájcem zastoupen. Po spojení věcí totiž obhájce obhajuje obviněného pro všechny skutky a trestné činy.

Doručení opisů všech obžalob obhájci je natolik významné pravidlo zajišťující práva obhajoby, že při jeho porušení odvolací soud musí napadený rozsudek podle § 258 odst. 1 písm. a) tr. ř. zrušit v těch částech, které se týkají skutků a trestných činů uvedených v obžalobách, jež obhájci nebyly doručeny, a věc vrátit v tomto rozsahu soudu prvního stupně k novému projednání a rozhodnutí, neboť takové pochybení je v odvolacím řízení nezhojitelné. *)

Soud: Krajský soud v Českých Budějovicích

Datum rozhodnutí: 21.06.2001

Spisová značka: 4 To 441/2001

Číslo rozhodnutí: 34

Číslo sešitu: 6

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Hlavní líčení, Nutná obhajoba, Řízení o odvolání, Společné řízení

Předpisy: § 196 odst. 1 tr. ř.

§ 196 odst. 2 tr. ř.

§ 196 odst. 3 tr. ř.

§ 23 odst. 1 tr. ř.

§ 258 odst. 1 písm. a) tr. ř.

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Krajský soud v Českých Budějovicích zrušil k odvolání okresního státního zástupce a k odvolání obžalovaného V. K. rozsudek Okresního soudu v Prachaticích ze dne 19. 4. 2001 sp. zn. 4 T 222/2000 v části týkající se tohoto obžalovaného a věc vrátil okresnímu soudu, aby ji v potřebném rozsahu

znovu projednal a rozhodl.

Z o d ů v o d n ě n í :

Obžalovaný V. K. byl rozsudkem Okresního soudu v Prachaticích ze dne 6. 1. 2000 sp. zn. 4 T 160/99 uznán vinným trestnými činy ublížení na zdraví podle § 224 odst. 1, 3 tr. zák., ohrožení pod vlivem návykové látky podle § 201 písm. d) tr. zák. a neoprávněného užívání cizí věci podle § 249 odst. 1, 2 tr. zák. Za to byl odsouzen k úhrnnému trestu odnětí svobody v délce čtyř let, pro jehož výkon byl podle § 39a odst. 3 tr. zák. zařazen do věznice s dozorem, a k trestu zákazu činnosti spočívajícímu v zákazu řízení motorových vozidel všeho druhu na dobu šesti let. Současně mu bylo uloženo podle § 72 odst. 2 písm. b) tr. zák. ochranné protialkoholní a protitoxikomanické léčení formou ústavní a podle § 228 odst. 1 tr. ř. i povinnost uhradit na náhradě škody Pojišťovně v P. částku 70 757 Kč a K. K. částku 36 000 Kč.

Podle skutkových zjištění okresního soudu se obžalovaný uvedených trestných činů dopustil tím, že dne 4. 10. 1998 na silnici III. třídy řídil osobní automobil tov. zn. Fiat Regata bez vědomí a souhlasu majitelky K. K., aniž by vlastnil příslušné řidičské oprávnění, navíc po předchozím požívání alkoholických nápojů, když v době jízdy činila koncentrace alkoholu v jeho krvi 0,47 až 0,64 g/kg, a po předchozím požívání opiátů a benzodiazepinů, z čehož soudní znalec z oboru soudního lékařství na základě kvalitativního toxikologického vyšetření jednoznačně usoudil na požití morfinového preparátu, kterým velmi dobře mohl být heroin, a toto zjištění se zadokumentovanou podnapilostí znemožňovalo obžalovanému bezpečně vozidlo ovládat pro výrazné snížení jeho celkových schopností, což bylo příčinou nezvládnutí řízení automobilu pro nepřizpůsobení rychlosti jízdy průjezdu pravotočivou zatáčkou, vyjetí mimo komunikaci a převrácení automobilu s totální deformací jeho přední části a prostoru pro posádku, v důsledku čehož utrpěli spolujezdci v automobilu těžká zranění. V. Š. utrpěl zranění s dobou léčení kolem šesti měsíců, J. K. zranění s dobou léčení překračující dva měsíce a L. N. zranění s dobou léčení překračující dva měsíce. Jedná se tudíž o zranění těžká.

K odvolání obžalovaného krajský soud usnesením ze dne 25. 5. 2000 sp. zn. 4 To 128/2000 tento původní rozsudek podle § 258 odst. 1 písm. a), b), c), d), f) tr. ř. v celém rozsahu zrušil a podle § 259 odst. 1 tr. ř. věc vrátil okresnímu soudu, aby ji v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl. V odůvodnění svého usnesení uložil okresnímu soudu celou řadu povinností směřujících k doplnění dokazování a následnému přesvědčivějšímu hodnocení všech provedených důkazů jednotlivě i v jejich vzájemných souvislostech.

Okresní soud postupně doplňoval důkazy podle pokynů odvolacího soudu a po zjištění, že na obžalovaného V. K. a spoluobžalovaného F. B. byly podány další obžaloby, usnesením ze dne 24. 1. 2001 spojil tyto trestní věci ke společnému projednání a rozhodnutí s tím, že budou nadále vedeny pod sp. zn. 4 T 222/2000.

Napadeným rozsudkem pak okresní soud znovu uznal obžalovaného V. K. vinným shora uvedeným skutkem a jmenovanými trestnými činy, současně jej však uznal vinným i trestným činem krádeže podle § 247 odst. 1 písm. a) tr. zák., jehož se dopustil dne 22. 7. 1999 krádeží radiomagnetofonu s přehrávačem CD ke škodě majitelky M. K., a trestným činem podvodu podle § 250 odst. 1, 2 tr. zák., jehož se dopustil v červnu 1999 dvěma dílčími útoky tzv. leasingovými podvody ke škodě společnosti H. se sídlem v B.

Kromě toho byl obžalovaný V. K. uznán vinným jako spolupachatel spoluobžalovaného F. B. trestnými činy krádeže podle § 247 odst. 1 písm. a), b), odst. 2 tr. zák. a nedovolené výroby a držení omamných a psychotropních látek a jedů podle § 187 odst. 1 tr. zák., jichž se dopustili tím, že dne 27. 9. 1998 odcizili v kanceláři čerpací stanice společnosti O. se sídlem v P. finanční hotovost ve výši 59 355 Kč,

přičemž si získané peníze mezi sebou rozdělili a použili na nákup omamných a psychotropních látek heroinu a pervitinu, které pak v přesně nezjištěných dnech od října 1998 do února 1998 prodávali osobám v rozsudku vyjmenovaným.

Obžalovaný F. B. byl pak uznán vinným dalším trestným činem nedovolené výroby a držení omamných a psychotropních látek a jedů podle § 187 odst. 1 tr. zák. a trestným činem podvodu podle § 250 odst. 1, 2 tr. zák. (bod 2/ výrokové části rozsudku). Tomuto obžalovanému byl uložen úhrnný trest odnětí svobody na dva roky s podmíněným odkladem na zkušební dobu v délce čtyř let, ochranné protitoxikomanické ambulantní léčení a povinnost nahradit poškozené společnosti O. se sídlem v P. škodu ve výši 18 677,50 Kč. V části týkající se tohoto obžalovaného rozsudek nabyl právní moci dne 23. 5. 2001.

Obžalovanému V. K. byl za všechny shora uvedené skutky a trestné činy uložen podle § 224 odst. 3 tr. zák. za použití § 35 odst. 1 tr. zák. úhrnný nepodmíněný trest odnětí svobody na tři a půl roku, pro jehož výkon byl zařazen podle § 39a odst. 3 tr. zák. do věznice s dozorem. Současně mu byl uložen i trest zákazu činnosti spočívající v zákazu řízení motorových vozidel všeho druhu na šest let a podle § 72 odst. 2 písm. b) tr. zák. mu bylo uloženo ochranné protialkoholní a protitoxikomanické léčení formou ústavní. Podle § 228 odst. 1 tr. ř. mu byla uložena povinnost nahradit způsobenou škodu Pojišťovně se sídlem v P. ve výši 70 757 Kč, společnosti O. se sídlem v P. škodu ve výši 29 677,50 Kč, M. K. škodu ve výši 2460 Kč a společnosti H. se sídlem v B. škodu ve výši 26 573,90 Kč. Další poškozená K. K. byla podle § 229 odst. 1 tr. ř. odkázána s nárokem na náhradu škody na řízení ve věcech občanskoprávních.

Vedle toho byl obžalovaný V. K. podle § 226 písm. b) tr. ř. zproštěn obžaloby pro skutek spočívající v tom, že dne 29. 10. 1999 v P. po předchozím slovním konfliktu fyzicky napadl M. P. a způsobil jí zranění (v rozsudku blíže popsané), čímž se měl dopustit trestného činu výtržnictví podle § 202 odst. 1 tr. zák.

Proti rozsudku podali včas odvolání okresní státní zástupce a obžalovaný V. K.

Odvolání okresního státního zástupce směřovalo pouze do části týkající se obžalovaného V. K. Trest, který byl tomuto obžalovanému uložen, považoval za nepřiměřeně mírný, zvláště když obžalovaný byl oproti původnímu rozsudku uznán vinným i dalším protiprávním jednáním. V závěru podaného odvolání proto navrhl, aby krajský soud v části týkající se výroku o trestu u obžalovaného V. K. napadený rozsudek zrušil a podle § 259 odst. 3 tr. ř. sám rozhodl.

Odvolání obžalovaného V. K. odůvodnil jeho obhájce. K dopravní nehodě uvedl, že z odůvodnění rozsudku je pouze zřejmé, že se má jednat o řízení motorového vozidla bez řidičského oprávnění a o řízení pod vlivem alkoholu a omamných látek, z výroku (ale již nikoliv z odůvodnění) vyplývá, že by se mělo jednat snad i o nepřizpůsobení rychlosti. Okresní soud by se měl vypořádat s tím, jaké konkrétní dopravní předpisy byly porušeny a proč se již jedná o porušení důležité povinnosti.

Z procesního hlediska tento odvolatel vytkl okresnímu soudu, že obhájci nebyl doručen doplněk znaleckého posudku Ing. P., který soud pořídil. K obsahu posudku, s nímž se zřejmě dodatečně seznámil, namítl, že vyjádření znalce v otázce přiměřené rychlosti vozidla nelze považovat za dostačující, protože nebylo možné opřít je o výpočty. Jiné důkazy přitom není možné provést z důvodu nezajištění stop po havárii. Vozidlo nebylo po nehodě vůbec po technické stránce prohlédnuto, proto zůstává otevřenou otázkou, zda příčinou nehody nebyla technická závada na automobilu.

Podle odvolatele je ale zapotřebí doplnit dokazování i v dalším směru. V otázce řízení vozidla pod vlivem opiátů obžalovaný uvedl, že měl od lékařky MUDr. K. předepsaný codein a diolan a že mohly

doznívat účinky diazepamu. V moči obžalovaného se našel codein a morfin. Z přiloženého návodu k užívání diolanu vyplývá, že diolan je derivát morfinu. Znalec MUDr. S. vysvětluje nalezení morfinu požitím heroinu s tím, že uvedené látky neobsahují morfin. Uvedený rozpor mezi vyjádřením znalce a mezi návodem přiloženým k léku diolan by proto zasluhoval bližší vysvětlení.

Zásadní námitku vznesl tento odvolatel i k ostatním skutkům, jimiž byl uznán vinným. I když důvody nutné obhajoby byly původně dány jen pro skutek kvalifikovaný podle § 224 odst. 1, 3 tr. zák., domnívá se, že v případě spojení s jiným řízením, byť je vedeno pro skutky, kde není důvod nutné obhajoby, bylo nutné obhájci doručit obžalobu, protože obhajoba je vedena pro veškeré skutky. To se však nestalo a obhájci dosud obžaloba doručena nebyla, což je v rozporu s ustanovením § 196 odst. 3 tr. ř. Porušení citovaného ustanovení přitom považuje za nenapravitelné.

Odůvodnění uloženého trestu nepovažuje odvolatel za přesvědčivé. V důsledku dopravní nehody byl jeho stav natolik vážný, že mu byl nejprve přiznán plný invalidní důchod, který byl později přeměněn na částečný invalidní důchod. Skutečnost, že nepracuje, mu nemůže přitěžovat. Ze všech těchto důvodů obžalovaný navrhl, aby napadený rozsudek byl odvolacím soudem zrušen a věc vrácena soudu prvního stupně k novému projednání a rozhodnutí.

Krajský soud v Českých Budějovicích podle příkazu ustanovení § 254 odst. 1 tr. ř. z podnětu obou podaných odvolání přezkoumal zákonnost a odůvodněnost všech výroků napadeného rozsudku, přezkoumal správnost postupu řízení, které tomuto rozsudku předcházelo, přihlížel přitom i k tomu, zda nedošlo k vadám, které odvoláními výslovně vytkány nebyly, a dospěl k těmto závěrům:

Jak je z předchozího textu zřejmé, v dané trestní věci jde již o druhý rozsudek, který se týká nejzávažnějšího skutku, jehož se měl obžalovaný V. K. dopustit 4. 10. 1998 při řízení osobního automobilu. Původní rozsudek v této trestní věci byl krajským soudem zrušen a okresnímu soudu uloženo, aby o věci znovu jednal a rozhodl. Soud prvního stupně prováděl dokazování a vyžadoval si především lékařské zprávy o zranění jednotlivých poškozených, stejně jako lékařskou zprávu od MUDr. K. o průběhu protitoxikomanické léčby samotného obžalovaného.

Okresní soud po zjištění, že na obžalovaného V. K. byly podány další dvě obžaloby vedené u téhož okresního soudu pod sp. zn. 4 T 216/2000 a 4 T 222/2000, jakož i po zjištění, že byla podána další obžaloba pod sp. zn. 4 T 267/2000 na dalšího spolupachatele F. B., usnesením ze dne 24. 1. 2001 podle § 23 odst. 3 tr. ř. spojil všechny tyto čtyři věci (včetně původní věci 4 T 160/99) ke společnému projednání a rozhodnutí s tím, že věc bude nadále vedena pod sp. zn. 4 T 222/2000. Po takovém spojení věcí se dopustil závažného procesního pochybení, které před odvolacím soudem nebylo možno zhojit. Jak bude dále rozvedeno, šlo o natolik zásadní pochybení, že odvolací soud musel postupovat podle § 263 odst. 1 písm. b) tr. ř. a napadený rozsudek v části týkající se odvolatele V. K. v celém rozsahu zrušit a věc vrátit okresnímu soudu k novému projednání a rozhodnutí.

Okresní soud v původně samostatně vedených trestních věcech 4 T 216/2000 a 4 T 222/2000 nařídil hlavní líčení a obžalovanému V. K. při předvolání doručil stejnopisy obou obžalob. V těchto trestních věcech však obžalovaný nebyl zastoupen obhájcem JUDr. Z. K., ani jakýmkoliv jiným obhájcem. Jmenovaný obhájce totiž obžalovaného zastupoval jen ve věci vedené pod sp. zn. 4 T 160/99. Je logické, že po spojení všech shora uvedených trestních věcí se tento obhájce stal obhájcem obžalovaného pro celé společně vedené trestní řízení.

Uvedený procesní postup však ukládal okresnímu soudu splnit povinnosti zakotvené v § 196 tr. ř. Podle odst. 1 tohoto ustanovení dá předseda senátu opis obžaloby doručit mimo jiné i obhájci obžalovaného. Podle odst. 2 osoby, jimž se opis obžaloby doručuje, je nutno zároveň vyzvat, aby návrhy na provedení dalších důkazů u hlavního líčení včas soudu sdělily a uvedly okolnosti, které mají být těmito důkazy objasněny. Konečně podle odst. 3 opis obžaloby musí být doručen nejpozději s

předvoláním k hlavnímu líčení nebo s vyrozuměním o něm.

Tyto základní povinnosti předseda senátu okresního soudu nesplnil. Z obsahu spisu nevyplývá, že by stejnopisy obžalob v uvedených dvou trestních věcech byly obhájci JUDr. Z. K. doručeny, proto je třeba přisvědčit argumentaci jeho odvolání, že do současné doby stejnopisy těchto obžalob k dispozici nemá. To je ovšem hrubý procesní nedostatek, neboť vzhledem k důležitosti obžaloby je nezbytné, aby procesní strany (tedy i obhájce obžalovaného) měly předem možnost seznámit se s jejím obsahem a mohly včas reagovat např. návrhem na provedení dalších důkazů v obžalobě nezahrnutých spolu s uvedením okolností, které jimi mají být objasněny.

Doručení obžaloby i obhájci obžalovaného je tedy neopominutelným pravidlem. Při zjištění jeho porušení až před soudem druhého stupně jde o pochybení, které je v odvolacím řízení nezhojitelné. Už proto odvolacímu soudu nezbylo, než pro uvedené procesní pochybení napadený rozsudek v celé takto vadné části týkající se odvolatele V. K. zrušit.

Dále se krajský soud zabýval dalšími nedostatky napadeného rozsudku týkajícími se odvolatele V. K., které byly důvodem, proč byl napadený rozsudek zrušen v celé části týkající se tohoto obžalovaného.

**) Poznámka redakce: Uvedený názor je aktuální i po změně ustanovení § 258 odst. 1 písm. a), ke které došlo zákonem č. 265/2001.*